

• Werk maakt gelukkig

werk :	1. arbeid; taak 2. moeite; inspanning 3. daad
gelukkig:	1. heel blij en tevreden zijn met iets of iemand 2. geluk brengend, vol geluk
geluk:	1. lot 2. voorspoed 3. gunstig toeval

• A Werkverslaafd of niet?

Esther: Hoi, Dirk!
 Dirk: *Hallo, Esther! Kom binnen.*
 Esther: Hoe is het met jou vandaag?
 Dirk: *Niet best. Ik ben zo moe.*
 Esther: Maar Dirk, jij werkt veel te veel, alleen wil je dat niet toegeven.
 Dirk: *Onzin! Ik werk veel, maar niet té veel.*
 Esther: Misschien kan een test je overtuigen. Kijk wat ik hier voor je heb: een test om erachter te komen of je werkverslaafd bent. Lees maar.
 Dirk: *Vooruit dan maar.*

'Werkverslaafd of niet? Reageer op onderstaande stellingen om daarachter te komen. Antwoord: nooit, af en toe, dikwijls of altijd.'

1. Ik heb altijd haast en ben altijd druk.
2. Ik ben met meerdere dingen tegelijk bezig: ik schrijf bijvoorbeeld een memo terwijl ik eet en met iemand telefoneer.
3. Ik voel me schuldig als ik niet aan het werk ben.
4. Ik werk door terwijl iedereen al naar huis is.
5. Ik vind het moeilijk me te ontspannen als ik niet aan het werk ben.
6. Ik besteed meer tijd aan mijn werk dan aan mijn vrienden, sport of andere vrijetijdsactiviteiten.'

Esther: Volgens mij heb je maar één antwoord op al deze stellingen en dat is: altijd.
 Dirk: *Zo ongeveer...*
 Esther: Je weet dat ik gelijk heb. Nu nog even het resultaat lezen.

'Uit jouw antwoorden blijkt dat je extreem hard werkt. Er kunnen natuurlijk goede redenen zijn om zo hard te werken, maar je overdrijft. Bovendien: vind je jouw werk wel leuk genoeg om er zoveel tijd aan te besteden?'

Dirk: *Ai! En wat nu?*

• B Maakt werk gelukkig?

Vraag een drukke dertiger of veertiger naar wat zijn geluk bepaalt, dan hoor je meestal een antwoord: gezondheid en familie.

Toch zegt de helft van de werkende Nederlanders dat werk ze gelukkig maakt en ze werken niet alleen voor het geld.

Uit het geluksonderzoek blijkt dat gelukkiger zijn mensen die:

- sporten en niet roken
- een hoge opleiding hebben
- goed verdienen.

• C Hoe kom je hogerop?

1. Kies voor je carrière.
2. Wees zeker van jezelf.
3. Wees niet bang om een promotie te vragen.
4. Ga de competitie aan.

• Uitdrukkingen

er is veel werk aan de winkel
alles in het werk stellen
een goed begin is het halve werk
dat is onbegonnen werk
het vuile werk opknappen
half werk leveren

*jest dużo do zrobienia
dodać wszelkich starań
dobry początek połową sukcesu
daremny trud / syzyfowa praca
wykonać najgorszą część pracy
coś nie dobrze zrobić*

op goed geluk
er is altijd een geluk bij een ongeluk
het geluk keerde hem de rug toe
het geluk lacht hem toe
de geluksvogel

*na los szczęścia, na chybił trafił
nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło
szczęście odwróciło się do niego plecami
szczęście się do niego uśmiecha
szczęściarz*

• Zwroty, słówka

Określanie częstotliwości:

nooit
bijna nooit
zelden
soms, van tijd tot tijd, nu en dan
wel eens, af en toe
dikwijls, vaak

*nigdy
prawie nigdy
rzadko
czasem, od czasu do czasu
czasem, od czasu do czasu
często*

regelmatig
meestal, bijna altijd
altijd
elke dag
drie keer per dag (jaar)

regularnie
prawie zawsze
zawsze
każdego dnia, codziennie
trzy razy dziennie (rocznie)

Określanie ilości:

een procent
de helft
een deel
een stuk
alles
heel
niets
weinig
minder
veel
meer
een beetje / wat
slechts / maar
maar liefst
drie van de vier
een derde

procent
połowa
część
kawałek
wszystko
cały
nic
mało
mniej
dużo
więcej
trochę
tylko
aż
trzy na cztery
jedna trzecia

Wyrażanie bezradności:

Wat nu? / Hoe moet dat nou?
Ik weet me geen raad.
Wat moet ik nu doen?

I co teraz?
Nie wiem jak mam sobie z tym poradzić.
Co teraz mam zrobić?

Wyrażanie zgody:

Vooruit dan maar.
Wat jij wilt. / Jouw zin.
Goed (dan).

Niech będzie.
Jak chcesz.
Dobrze.

achterkomen
erachter (= daarachter) komen

dowiedzieć się, odkryć
dowiedzieć się tego

blijken

wynikać

(niet) mee eens zijn
Ik ben het (niet) met je eens.

(nie) zgadzać się
(Nie) zgadzam się z tobą.

Trochę gramatyki

Warto zwrócić uwagę na użycie przyimków w tekstach:

Hoe is het **met** jou?
Ik ben **met** meerdere dingen bezig.
Ik besteed meer tijd **aan** mijn werk.

Co (u Ciebie) słyhać?
Zajmuję się wieloma rzeczami.
Poświęcam więcej czasu mojej pracy.

met

Ik kom **met** mijn moeder.
Henk knipt papier **met** zijn schaar.
Ik heb voor je thee **met** melk.
Waar ga je naartoe **met** vakantie?
Hoe gaat het **met** jou?
Wij werken altijd **met** plezier.
Met Pasen ga ik naar Polen.

Przyjdę z (moją) mamą.
Henk tnje papier (swoimi) nożyczkami.
Mam dla Ciebie herbatę z mlekiem.
Dokąd jedziesz na wakacje?
Co słyhać u Ciebie?
Pracujemy zawsze z przyjemnością.
Na Wielkanoc jadę do Polski.

of

Spójnik **of** tłumaczy się jako polskie *czy, albo, lub* i wtedy używany jest podobnie jak w języku polskim w następujących przypadkach:

1. wybór: Wil je thee of koffie?

Chcesz herbatę czy kawę?

Of wij gaan naar de bioscoop of naar het museum.

Albo pójdziemy do kina albo do muzeum.

2. niepewność, wahanie się:

Hij weet niet of hij wil voetballen.

On nie wie czy chce grać w piłkę.

Een test om erachter te komen of je werkverslaafd bent.

Test na stwierdzenie czy jesteś pracoholikiem.

3. często po czasowniku *vragen*:

Zij vroeg mij of ik morgen ga werken.

Zapytała mnie czy jutro pójdę do pracy.

Wij vragen of je mee wil gaan.

Pytamy czy chcesz pójść z nami.

Tryb rozkazujący

Wiemy już, że najczęściej używaną formą trybu rozkazującego jest temat czasownika:

Lees dit boek!	(lezen)	<i>Czytaj tę książkę!</i>
Vraag eerst!	(vragen)	<i>Najpierw zapytaj!</i>
Blijf bij me!	(blijven)	<i>Zostań przy mnie!</i>
Zeg niets meer!	(zeggen)	<i>Nie mów nic więcej!</i>
Ga eten!	(gaan)	<i>Jedz!</i>

W formie grzecznościowej poszerzamy temat o końcówkę *-t*:

Gaat u maar zitten!   *Proszę usiąść!*

Zwróćmy uwagę na zmiany zachodzące wtedy w pisowni:

- podwojenie samogłosek: -e/-ee, -a/-aa (lezen/lees, vragen/vraag)
- zamiana -z/-s, -v/-f (lezen/lees, blijven/blijf)
- usunięcie jednej spółgłoski lub samogłoski (zeggen/zeg, gaan/ga).

Powszechnie używana jest również forma bezokolicznika:

Niet roken.	<i>Palenie zabronione!</i>
Instappen!	<i>Proszę wsiadać!</i>
Niet doen!	<i>Nie rób!</i>
Opschieten!	<i>Pospiesz się!</i>

Czasownik 'zijn' ma nieregularną formę trybu rozkazującego

Wees voorzichtig!	<i>Bądź ostrożny!</i>
Weest u maar niet bang!	<i>Niech się pan /-i nie boi!</i>
Wezen jullie eens stil!	<i>Bądźcie cicho!</i>

terwijl

Spójnika **terwijl** używamy w dwóch różnych przypadkach:

1. dla zaznaczenia jednoczesności:

- Anne dekt de tafel **terwijl** Mark het eten kookt.
Anna nakrywa do stołu, podczas gdy Mark gotuje.
- **Terwijl** ik een boek lees, schrijft hij een brief.
Podczas gdy ja czytam książkę, on pisze list.

2. dla zaznaczenia przeciwieństwa, kontrastu:

- Ik houd tegenwoordig van rust, **terwijl** ik vroeger heel actief was.
Obecnie lubię spokój, podczas gdy kiedyś byłem bardzo aktywny.
- Thuis is het warm, **terwijl** het buiten erg koud is.
W domu jest ciepło, podczas gdy na dworze jest bardzo zimno.

Ćwiczenia:

1. Odpowiedz: prawda (waar) czy fałsz (niet waar):

1. Dirk komt bij Esther.	6. Dirk wil niet met Esther praten.
2. Dirk is ziek.	7. Esther leest de test.
3. Dirk is heel moe.	8. Dirk moet minder gaan werken.
4. Esther wil hem helpen.	9. Dirk werkt te weinig.
5. Esther heeft een test bij zich.	10. Dirk is werkverslaafd.

2. Odpowiedz na pytania:

1. Wat maakt mensen gelukkig?

.....
2. Voelen zich werkende Nederlanders gelukkig op hun werk?

.....
3. Werken zij alleen voor het geld?

.....
4. Zijn mensen die sporten en niet roken gelukkiger?

.....
5. Zijn mensen die een goede opleiding hebben en goed verdienen gelukkiger?

3. Opowiedz własnymi słowami jak trzeba robić karierę (patrz: tekst C).

Pomocne mogą ci być słowa i zwroty:

willen, leren, werken, in jezelf geloven, niet bescheiden zijn.

4. Odpowiedz na pytania:

1. Heb je werk?	2. Werk je veel?
3. Verdien je goed?	4. Is de sfeer op je werk leuk?
5. Heb je leuke collega's?	6. Ben je vaak ziek?
7. Ben je dikwijls moe?	8. Vind je je werk interessant?
9. Rook je?	10. Ben je tevreden met je werk?

5. W puste miejsca wpisz poniższe słowa: *veel, naar Parijs, gelukkig, alcohol, vis, naar het nieuws, ik sport, in het bos, naar mijn werk, een boek.*

1. Ik voel me altijd	6. Ik neem vaak de bus .....
2. .... zelden.	7. Ik eet dikwijls .....
3. Af en toe koop ik	8. Soms wandel ik .....
4. Ik drink nooit	9. Ik kijk vaak .....
5. Ik werk altijd	10. Ik ga af en toe .....

6. Przetłumacz na język polski:

1. Wil je een biertje of een glaasje wijn? .....
2. Neem je de bus of de tram? .....
3. Weet je niet of Frank ook komt? .....
4. Ik vraag mijn buurvrouw of ze morgen kan komen.....
5. Anne weet nog niet of ze vandaag thuis blijft. ....
6. Kinderen vragen of ze buiten mogen spelen. ....
7. Ik weet niet of ik deze auto wil of de andere. ....
8. Zij gaat bloemen of een cadeautje voor haar moeder kopen.
.....
9. Tom vroeg of hij me kon bellen. ....
10. Ik ga leren dansen of zingen. ....

7. Które słowa oznaczają to samo?

1. werk	a. werkloos
2. bezig zijn	b. werktuig
3. zonder werk	c. loon
4. werkpak	d. baan
5. iemand die hard werkt	e. werkplaats
6. werkterrein	f. niet langer in dienst houden
7. ontslaan	g. werkkleding
8. machine	h. werkezel
9. salaris	i. insect
10. werkmier	j. werken

8. Które słowo nie pasuje do pozostałych trzech?

1. gelukkig – blij – droevig – vrolijk
2. salaris – loon – geld – geldig
3. arbeid – werk – bezigheid – werklust
4. of – voorspoed – lot – geluk
5. soms – nooit – af en toe – dikwijls
6. ik denk – volgens mij – ik doe – ik vind
7. veel – bijna alles – meer – niets
8. doe – rijden - koop – eet
9. werkloos – werkzoekende – werknemer – werkwoord
10. ziek – vrouw - moe – hoofdpijn

9. Ułóż zdania ze słowami:

werkloosheid, werkgever, werktijd, werkezel, werkplaats, niets, geluksvogel, gelukkig, droevig, vrolijk.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. Dopasuj następujące zwroty frazeologiczne do poniższych zdań:

*op goed geluk
keerde het geluk haar de rug toe
er is altijd een geluk bij een ongeluk
dat is onbegonnen werk*

*het vuile werk opknappen
geluksvogel
er is veel werk aan de winkel*

1. Hans zei wat in de hoop dat het toevallig goed zou zijn. Hij zei wat .....
2. Jan had alles: een mooie vrouw, lieve kinderen, interessant werk en veel geld. Iedereen zei dat hij een ..... was.
3. Zij reed altijd veel te snel. Maar op een keer .....: zij kreeg een boete.
4. Haar kamer opruimen heeft geen zin. .... Morgen is er weer rommel.
5. Aan het werk! Wij hebben niet veel tijd. ....
6. Moet ik weer de afwas doen? Waarom moet ik altijd .....?
7. Ben je je baan kwijt? Wat erg!
Helemaal niet! ..... Ik kan nu tenminste de wereldreis maken.

11. Podane czasowniki użyj w zdaniach w trybie rozkazującym:

gebruiken, vragen, kiezen, pakken, zeggen, nemen, blijven, veranderen, grijpen, gaan.

- 1..... jouw beide handen!
- 2....., alsjeblieft, bij me vandaag!
3. Tom riep: '..... de dief!'
- 4..... iets in jouw leven!
- 5..... nooit meer naar hem toe!
6. Als je dat wilt weten ..... maar gewoon!
- 7..... deze auto!
8. Zie je dat boek? ..... het even!
- 9..... niet, dat je dat leuk vindt!
- 10..... mijn fiets maar.

*12. Przetłumacz na język niderlandzki:

1. Kupiłem aż pięć kilo jabłek. ....
2. Frank ma tylko dwoje dzieci. ....
3. Nie masz już pracy? I co teraz? .....
4. Niech ci będzie. Po raz ostatni robię co chcesz. ....
5. Mam mało pieniędzy. ....
6. Zgadzam się z tobą. ....
7. Nie mam więcej czasu. ....
8. Niczego nie znaleźliśmy. ....
9. Często chodzimy do kina. ....
10. Jedną trzecią książki już napisałam. ....

13. Dokończ zdania za pomocą słów:

melk, hun auto, zijn vriend, vork en mes, een pen, Kerst, vakantie, hun handen, plezier voor jou, water.

1. Hij komt met .....
2. Ik schrijf met .....
3. Dorota blijft altijd thuis met .....
4. Wij gaan morgen met .....
5. Ik doe het met .....
6. Hier staat een glas met .....
7. Ik lust koffie met .....
8. Kinderen zwaaien met .....
9. Tom en Lisa gaan naar Polen met .....
10. Anne eet met .....

14. Temat do dyskusji w grupie: Moet je werken om je gelukkig te voelen? Pomocne słowa i zwroty: *ik hoef niet, ik moet, ik wil (niet), ik doe, zonder, nodig, ongelukkig, gelukkig, voor geld.*

15. Utwórz bezokoliczniki od następujących czasowników :

1. kom	.....	2. lees	.....
3. voel	.....	4. weet	.....
5. werk	.....	6. kijk	.....
7. heb	.....	8. ben	.....
9. vind	.....	10. is	.....

16. Słowa w nawiasie zapisz w odpowiedniej kolejności:

1. Ik kijk televisie terwijl jij (bent aan het bellen).....
2. Terwijl zij een brief schrijft (ik een krant lees).....
3. Mijn moeder ligt op de bank terwijl mijn vader (zit in zijn stoel).....
4. Terwijl (slaapt mijn vrouw) lees ik een boek.....
5. Zij danst terwijl ik (kijk naar haar).....
6. Ik (in Londen woon) terwijl Frank nog steeds in Amsterdam woont.....
7. (is Jana vaak ziek) terwijl ik nooit.....
8. Zijn zoon houdt van voetbal terwijl hij (houdt van hockey).....

*17. Które z podanych słów napisane są poprawnie:

1.gelukig – gelukkig	2.niets – nits
3.dingen – diengen	4.imand – iemand
5.gelijk – geleik	6.kiez – kies
7.durf – durv	8.lesen – lezen
9.keik – kijk	10.wil – will

18. Zamień czasowniki w poniższym tekście na czasowniki w czasie przeszłym niedokonanym:

1. Ik heb .....altijd haast.
2. Ik ben .....altijd druk.
3. Ik ben .....met meerdere dingen tegelijk bezig.
4. Ik schrijf ..... een memo terwijl ik eet .....en met iemand telefoneer.....
5. Ik voel .....me schuldig als ik niet aan het werk ben.....
6. Ik werk .....door terwijl iedereen al naar huis is.....
7. Ik vind .....het moeilijk me te ontspannen als ik niet aan het werk ben.....
8. Ik besteed .....meer tijd aan mijn werk dan aan mijn vrienden en sport.

19. Znajdź antonimy - słowa o przeciwstawnym znaczeniu:

1.altijd	a.veel
2.heel	b.nooit
3.alles	c.een stuk
4.weinig	d.niets
5.zelden	e.maar liefst
6.slechts	f.slecht
7.goed	g.vaak
8.werken	h.niet leuk
9.leuk	i.vragen
10.antwoorden	j.uitrusten

- **20.** Przesłuchaj po kolei zwroty frazeologiczne podane w 'Uitdrukkingen' i spróbuj je poprawnie zapisać.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

